

การรายงานนวัตกรรม

1. ชื่อนวัตกรรม

การพัฒนาทักษะอาชีพนักเรียนประถมศึกษาผ่านการปลูกผักสวนครัวโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบ Active Learning

2. ผู้จัดทำ

นางนริศรา คำดี

3. ระยะเวลาในการดำเนินการพัฒนานวัตกรรม

เริ่มวันที่ 16 พฤษภาคม 2567 ถึง วันที่ 15 พฤษภาคม 2568

4. ที่มาและความสำคัญ

การปลูกผักสวนครัวเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติการเกษตรและการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง โดยนักเรียนจะได้เรียนรู้กระบวนการปลูกผักตั้งแต่การเตรียมดิน การเพาะเมล็ด การดูแลรักษาจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต นอกจากนี้ ยังช่วยปลูกฝังนิสัยรักการทำงาน มีความรับผิดชอบและเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ

กิจกรรมการปลูกผักสวนครัวจึงเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับนักเรียน ชั้น ป.3 เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะรอบด้าน พร้อมทั้งปลูกฝังนิสัยที่ดีต่อการดำรงชีวิตในอนาคต

5. วัตถุประสงค์

1. สร้างแหล่งอาหารที่ปลอดภัย

นักเรียนและครอบครัวสามารถใช้ผลผลิตจากผักสวนครัวเป็นแหล่งอาหารที่ปลอดภัย สารพิษ และประหยัดค่าใช้จ่าย

2. ส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน

กิจกรรมนี้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิถีเกษตรกร ภารกิจเรณูเติบโตของพืช และบทบาทของการเกษตรในชีวิตประจำวัน

3. พัฒนาทักษะชีวิต

การปลูกผักสวนครัวช่วยให้นักเรียนฝึกความอดทน การวางแผน และการแก้ปัญหา

4. ลดขยะและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

นักเรียนสามารถเรียนรู้การนำวัสดุเหลือใช้ เช่น เปลือกไข่ หรือไปไม้แห้งมาใช้ทำปุ๋ยอินทรีย์

5. เสริมสร้างสุขภาพจิต

การปลูกผักสวนครัวช่วยสร้างความเพลิดเพลินและความภาคภูมิใจ เมื่อเห็นผลผลิตที่ตัวเองปลูกเติบโต

6. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 28 คน

7. เครื่องมือที่ใช้

1. นวัตกรรม
2. แผนนวัตกรรม
3. แบบวัดความรู้ (K) แบบทดสอบ
4. แบบวัดทักษะ (P) แบบสังเกต แบบประเมินชิ้นงาน
5. แบบวัดเจตคติ (A) แบบสังเกต แบบประเมินตนเอง

8. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม

การออกแบบการเรียนรู้ เป็นกระบวนการสำคัญที่ครูจะต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน ดังนี้

1. ขั้นตอนการเรียนรู้

1.1 เข้าใจผู้ใช้ หรือปัญหา (Empathy) ใช้การสัมภาษณ์ การสำรวจ หรือการวิจัยเพื่อเข้าใจความต้องการหรือปัญหาที่แท้จริง

1.2 ระบุปัญหา (Define) สรุปข้อมูลเพื่อระบุปัญหา หรือโอกาสที่ต้องการแก้ไข

1.3 ระดมความคิด (Ideate) ใช้เทคนิคระดมสมอง หรือเครื่องมือสร้างความคิดสร้างสรรค์ เช่น Mind Mapping

1.4 สร้างต้นแบบ (Prototype) ออกแบบต้นแบบของนวัตกรรมเพื่อลองใช้ และปรับปรุง

1.5 ทดสอบ (Test) นำต้นแบบไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย และเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนา

เพิ่มเติม

2. การบูรณาการ

2.1 ผสมผสานความรู้จากหลายสาขา เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

2.2 ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน ผ่านกิจกรรมกลุ่ม

3. สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

3.1 พื้นที่การเรียนรู้ : จัดให้มีพื้นที่สนับสนุนการทำงานร่วมกัน

3.2 เครื่องมือและทรัพยากร : จัดหาเครื่องมือ เช่น ซอฟต์แวร์ออกแบบ เครื่องพิมพ์ 3 มิติ และ แหล่งข้อมูลออนไลน์

4. ใช้กระบวนการประเมินผล

4.1 การประเมินระหว่างกระบวนการ (Formative Assessment) เช่นการประเมินต้นแบบ หรือการแก้ปัญหาาระหว่างขั้นตอน

4.2 การประเมินผลสุดท้าย (Summative Assessment) การประเมินผลงานสุดท้ายและ ผลกระทบของนวัตกรรม

5. เสริมสร้างทักษะสำคัญ

5.1 ฝึกการคิดเชิงวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหา

5.2 ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

5.3 พัฒนาทักษะการสื่อสารเพื่อนำเสนอนวัตกรรม

5.4 เพิ่มทักษะด้านเทคโนโลยีในการสร้างและพัฒนานวัตกรรม

สรุป

การออกแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนานวัตกรรมต้องเน้นการผสมผสานความคิดสร้างสรรค์ การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ และการแก้ปัญหายังเป็นระบบ โดยต้องมีเป้าหมายชัดเจน สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และการสนับสนุนจากทรัพยากร และเครื่องมือที่เหมาะสม

9. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดสำคัญของการจัดศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนคิดและลงมือปฏิบัติด้วยกระบวนการที่หลากหลาย เพื่อเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองเต็มตาม ศักยภาพ การประเมินการเรียนรู้จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างต่อเนื่องต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน เพราะสามารถทำให้ผู้สอนประเมินระดับพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตาม ธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพให้ความสำคัญของการบูรณาการความรู้คู่คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสมของระดับประถมศึกษาปีที่ 3

10. กระบวนการนำนวัตกรรมไปใช้

โครงสร้างและองค์ประกอบสื่อการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ

1. เป้าหมายการเรียนรู้ (Learning Goals)

- ความรู้ : ให้ผู้เรียนเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกพืชผักสวนครัว
- ทักษะ : ฝึกทักษะการทำงาน การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- คุณลักษณะ : ปลูกฝังความรับผิดชอบ ความมีวินัย และความคิดสร้างสรรค์

2. สาระสำคัญ (Core Content)

- การปลูกพืชผักสวนครัว

3. วิธีการเรียนรู้ : (Learning Strategies)

- การลงมือปฏิบัติ (Hand - On Activities) : ผู้เรียนได้ทดลองทำจริง เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว
- การใช้สื่อ และเทคโนโลยี : ดิจิทัลโอเอสไอที หรือใช้อุปกรณ์ออนไลน์เพื่อการเรียนรู้
- การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) : การทำงานเป็นกลุ่มเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกัน

4. กิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities)

- การออกแบบกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว

5. การประเมินผล (Assessment)

- การสังเกตพฤติกรรม : ดูความรับผิดชอบ ความร่วมมือ
- ชิ้นงาน : ประเมินคุณภาพของผลงานที่สร้างขึ้น
- การสะท้อนความคิด : ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้

- แบบทดสอบ : คำถามเกี่ยวกับความรู้ในเนื้อหา

6. การบูรณาการ (Integration)

- บูรณาการกับรายวิชาอื่น การเขียนอธิบายขั้นตอน (ภาษาไทย) การใช้เทคโนโลยีเพื่อค้นหาข้อมูล (เทคโนโลยี)

การออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิตและความคิดสร้างสรรค์ที่สำคัญสำหรับนักเรียนในอนาคต

11. ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย (ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ เจตคติ สมรรถนะ)

1. ทักษะพัฒนาพื้นฐานที่สำคัญ

1.1 นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการงาน เช่น การทำงานร่วมกัน การคิดวางแผน และการแก้ปัญหา

1.2 นักเรียนมีความชำนาญในกิจกรรมที่ส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง เช่น การปลูกผักสวนครัว

2. สร้างความเข้าใจในกระบวนการทำงาน

2.1 นักเรียนบอกขั้นตอนการทำงานที่เป็นระบบ ตั้งแต่การวางแผน ลงมือปฏิบัติ ไปจนถึงการประเมินผล

2.2 นักเรียนจัดการเวลาและทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ

3. การปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน

3.1 ส่งเสริมความรับผิดชอบและความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

3.2 นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานตนเอง

4. กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์

4.1 ส่งเสริมให้นักเรียนคิดสร้างสรรค์และออกแบบงานใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน

4.2 นักเรียนมีโอกาสพัฒนาโครงการที่สามารถต่อยอดไปสู่การใช้งานจริง

5. การพัฒนาทักษะชีวิต

5.1 นักเรียนนำความรู้จากการปลูกผักสวนครัวไปใช้ในชีวิตประจำวัน

5.2 สร้างทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม

6. สร้างความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้

6.1 การใช้นวัตกรรมช่วยให้นักเรียนมีความสุขและตื่นตัวกับบทเรียน

6.2 ลดความเบื่อหน่าย และเพิ่มความอยากเรียนในวิชาการงานอาชีพ

12. บทเรียนที่ได้รับ

1. นักเรียนรู้จักคุณค่าของผักสวนครัว
2. นักเรียนเกิดการเรียนรู้วิธีปลูกผักสวนครัวเบื้องต้น
3. ปลูกฝังความรักธรรมชาติและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
4. สร้างความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง
5. ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน
6. เสริมสร้างทักษะชีวิต

13. เงื่อนไขความสำเร็จ

1. นักเรียน

- **ความสนใจ** : นักเรียนควรมีความสนใจในการปลูกพืชและทำงานอาชีพที่เกี่ยวข้อง เพื่อการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- **การมีส่วนร่วม** : นักเรียนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้และปฏิบัติการปลูกพืช เช่น การปลูกจริง, การรดน้ำ, และการดูแลพืช
- **การทำงานร่วมกัน** : การทำงานกลุ่มและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยเสริมสร้างความร่วมมือและความรับผิดชอบ

2. ครู

- **การวางแผนการสอน** : ครูต้องสร้างแผนการสอนที่ชัดเจนและสามารถปรับตามระดับความเข้าใจของนักเรียน
- **การสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง** : ครูควรสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นให้นักเรียนรู้สึกสบายและกล้าที่จะถามหรือเสนอความคิดเห็น

- การใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย : การนำสื่อการสอนมาใช้ทั้งภาพ, วิดีโอ หรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีขึ้น

3. ผู้ปกครอง

- การสนับสนุน : ผู้ปกครองควรสนับสนุนและร่วมมือกับโรงเรียนในกิจกรรมการปลูกพืช เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมวันทำสวน
- การสร้างความตระหนัก : ผู้ปกครองควรสอนและสร้างความตระหนักเรื่องความสำคัญของการปลูกผักสวนครัวให้กับนักเรียน
- การส่งเสริมที่บ้าน : การนำแนวคิดการปลูกพืชมาปรับใช้ที่บ้าน เช่น การปลูกผักสวนครัวในพื้นที่เล็ก ๆ ที่บ้าน

การเรียนการสอนในวิชานี้ต้องการความร่วมมือจากทั้งสามฝ่ายเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุดในการปลูกผักสวนครัวและพัฒนาทักษะอาชีพต่าง ๆ ในอนาคต

การปลูกผักสวนครัวและพัฒนาทักษะอาชีพต่าง ๆ ในอนาคต

14. ภาพกิจกรรม

15. ภาคผนวก